

Internacjonalizacja kształcenia na studiach

czyli kilka słów o mobilności, współpracy partnerskiej, umiędzynarodowieniu procesu kształcenia i programów kształcenia

**Kuratorium Oświaty
Katowice, 2.12.2013**

**Jacek Lewicki
Ekspert boloński
Instytut Badań Edukacyjnych**

Definicja

„Internacjonalizacja to proces integrowania wymiaru międzynarodowego, międzykulturowego i globalnego z celem, funkcjami i sposobami działania szkół wyższych”

(Jane Knight, 2003)

WYMIAR MIĘDZYNARODOWY /EUROPEJSKI/

Ważny od zarania dziejów:

- Dla indywidualnego toku kształcenia (od średniowiecza do XX w.)
- Także dla instytucjonalnego podejścia do kształcenia (od początku lat 80. XX w.)
 - przejście od procesów reaktywnych do strategii proaktywnych
 - od wartości dodanej (*value added*) do działań w głównym nurcie (*mainstream*)
 - od współpracy do konkurowania między HEIs
 - komercjalizacja

[J. Urbanikowa]

WYMIAR MIĘDZYNARODOWY

Tradycja umiędzynarodowienia środowiska akademickiego w dzisiejszych czasach nabiera nowego wymiaru, nowych form, a przede wszystkim zmienia się skala zjawiska.

INTERNACJONALIZACJA

- Klasyczna (mobilność i współpraca partnerska)
 - **Credit mobility** -> pozioma
 - **Degree mobility** -> pionowa

- „w domu”
 - Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia i programów kształcenia

[J. Urbanikowa]

MOBILNOŚĆ

- migracje (dobrowolne jak i wymuszone) towarzyszą ludzkości od samego początku
- przez wieki wyjazdy zagraniczne stanowiły ważny element rozwoju gospodarczego, kulturowego i edukacyjnego
- mobilność zawodowa oraz akademicka (edukacyjna) nabrała nowego wymiaru wraz z integracją europejską

MOBILNOŚĆ POZIOMA (credit mobility)

Mobilność edukacyjna w ramach danego poziomu kształcenia w ramach której osoby uczące się uzyskują część efektów uczenia się poza macierzystą szkołą.

np. tradycyjna mobilność międzynarodowa studentów w formie jedno- lub dwusemestralne studiowania za granicą.

Przykłady: **program Erasmus** , wymiany w ramach umów bilateralnych

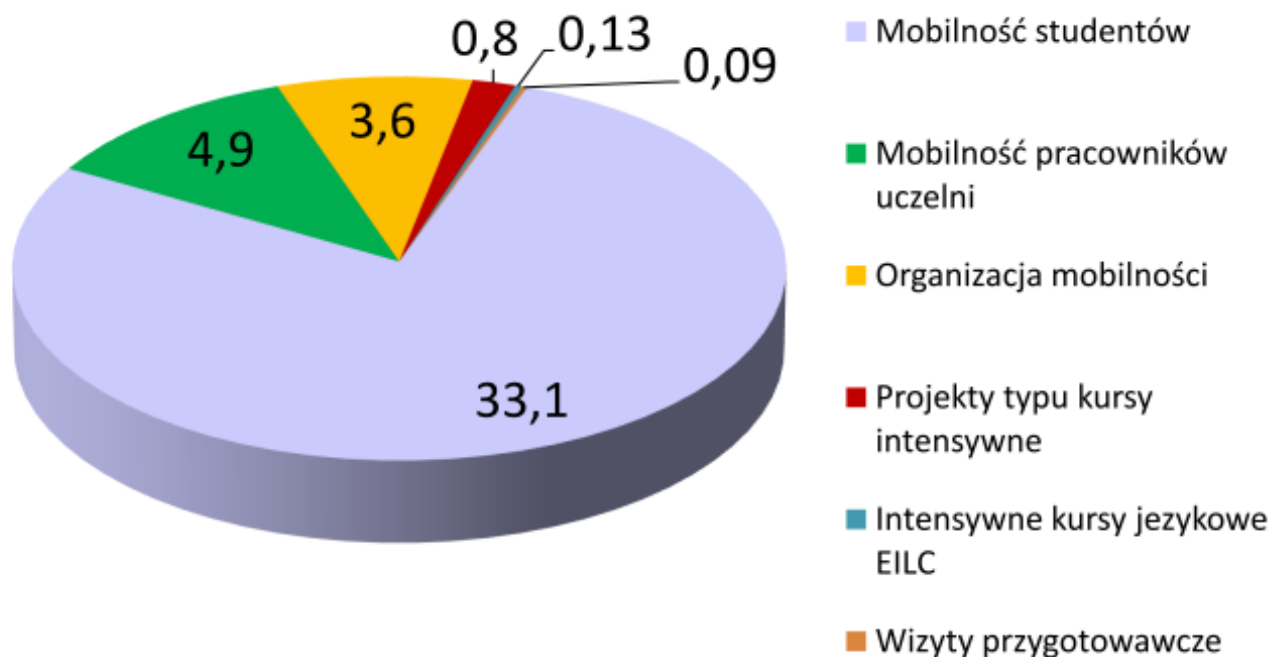
ERASMUS

- Erasmus od 1987 r.
- Pierwszy przewodnik po systemie ECTS w 1989 r.
- Projekty programu TEMPUS realizowane w latach 1990 - 2000
- Erasmus w Polsce od 1998 r.
- Dofinansowanie na opracowywanie pakietów informacyjnych ECTS (Socrates-Erasmus)
- Działalność Doradców ECTS → Promotorów ECTS → Ekspertów Bolońskich
- Utworzenie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego 2010 r.

[FRSE]

ERASMUS w Europie

Erasmus 2011/12 - wykorzystane fundusze
w mln euro

[FRSE]

ERASMUS

Program Erasmus to szereg działań związanych z mobilnością:

- Mobilność studentów w ramach studiów - część studiów odbywa się za granicą (SMS)
- Mobilność studentów w ramach praktyk zawodowych (SMP)
- Mobilność kadry uczelnianej: wyjazdy dydaktyczne i szkoleniowe

ERASMUS

to także:

- Kursy intensywne dla studentów (min. 3 uczelnie z 3 państw)
- Intensywne kursy językowe
- Promowanie dobrych rozwiązań w zakresie systemu akumulowania i transferu osiągnięć ECTS - ECTS label

ERASMUS

Wyjazdy w ramach Erasmusa:

- Są szansą na zdobycie nowych kompetencji społecznych i językowych
- Są poznaniem innych kultur
- Są szansą na „wzbogacenie” własnych studiów i CV
- Są „szkołą życia”
- Dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych po I r.
- NIE są wakacjami
- NIE są darmowymi studiami za granicą (stypendium jest tylko wsparciem mającym zniwelować różnice w kosztach utrzymania)

ERASMUS

W listopadzie 2013 r. Parlament Europejski przyjął program **Erasmus +**

Erasmus + zastępuje dotychczasowych 7 programów.

budżet ma wynieść 14,7 mld euro
skorzystać ma 4-5 mln osób
ponad 115 tys. instytucji

MOBILNOŚĆ PIONOWA (degree mobility)

Mobilność edukacyjna polegająca
odbywaniu kolejnych etapów kształcenia w
innych miejscach.

*np. studia licencjackie w rodzimym kraju, a
magisterskie za granicą*

Często wpływ na decyzję o kontynuowaniu studiów za
granicą ma udział w wymianie Erasmusa, ale rośnie
liczba maturzystów rekrutujących się na pierwsze
studia poza Polską.

MOBILNOŚĆ PIONOWA (degree mobility)

Wybór miejsca i kierunku:

- lokalizacja (koszty utrzymania, odpłatność za studia)
- kontakt z biurami ds. studentów zagranicznych
- zasady rekrutacji (kontakt z uczelnią lub krajową agencją np. w W. Bryt. UCAS)
- egzaminy językowe / certyfikaty
- możliwość pracy, ubezpieczenie

[M. Wilczyński]

Internacjonalizacja „w domu”

- Programy studiów w językach obcych
- Wspólne programy (np. podwójny dyplom)
- Kursy w językach obcych
- Kadra wizytująca z zagranicy (ale także wyjazdy naszych wykładowców)
- Etatowi wykładowcy cudzoziemcy
- Studenci cudzoziemcy
- Szkoły letnie
- Badania naukowe
- E-learning , „wirtualna mobilność”

Internacjonalizacja „w domu”

Coraz więcej uczelni wyższych pozyskuje środki z funduszy unijnych i innych (np. fundusz wyszehradzki) na studia w językach obcych przygotowywanych we współpracy międzynarodowej.

Nieraz studia takie mają wpisany w program semestr w jednostce partnerskiej.

WSPÓŁCZESNY KONTEKST INTERNACJONALIZACJI

- Umasowienie kształcenia na studiach wyższych
- Kształcenie na potrzeby różnych sektorów i branż
- Rola badań naukowych w rozwoju gospodarczym
- Globalizacja
- Nowe technologie
- Integracja europejska
- Otwarty rynek szkolnictwa wyższego

POWODY INTERNACJONALIZACJI

- **POLITYCZNE** np. proces boloński
- **EKONOMICZNE** np. rynek pracy, korporacje ponadnarodowe
- **SPOŁECZNE I KULTUROWE** np. ciekawość świata, globalna kultura popularna
- **AKADEMICKIE** np. współpraca przy badaniach naukowych

nie wykluczają się

WADY I ZALETY INTERNACJONALIZACJI

- „drenaż mózgów”
 - nieuczciwa konkurencja
 - koszty
 - skutki psychologiczne
 - trudności organizacyjne
- + nowa polityka językowa
 - + elastyczność studiów
 - + standardy międzynarodowe
 - + skutki psychologiczne
 - + nowe rynki

PROCES BOLOŃSKI

- Wskaźnik: 20% absolwentów EOSzW do 2020 r. powinno mieć za sobą okres studiów zagranicznych
- **Mobilność jednym z instrumentów internacjonalizacji a nie celem samym w sobie** – powiązanie z wymiarem międzykulturowym
- Jednocześnie w związku z umiędzynarodowieniem „w domu” nacisk na umiędzynarodowienie procesu kształcenia

[J. Urbanikowa]

Nauczanie języków obcych - lektoraty

Cele m.in.:

- Rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej, ale także uwrażliwienie na relacje między kulturą własną a obcymi;
- przygotowanie do podejmowania działań w różnych sytuacjach;
- rozwijanie umiejętności kształcenia ustawicznego i samokształcenia

[L. Szczuka-Dorna]

Stowarzyszenie SERMO www.sermo.org.pl

CZYNNIKI SUKCESU

- Podejście do internacjonalizacji jako integralnej części procesu kształcenia (tak jak ma to miejsce przy badaniach naukowych)
- Określenie głównych celów (to nie ma być cel sam w sobie) **przez UCZELNIĘ i przez STUDENTA**
- Właściwe przygotowanie organizacyjne
- **Przygotowanie nauczycieli akademickich, pracowników administracji, STUDENTÓW**

CZYNNIKI SUKCESU

W przypadku mobilności przygotowane muszą być uczelnie (wysyłająca i przyjmująca), ale i STUDENT.

Konieczne są instrumenty zapewniające uznawanie osiągnięć, ale także docenienie i wykorzystanie nowych kompetencji.

[M. Frankowicz]

I NA CO NAM TO WSZYSTKO ?

- Internacjonalizacji kształcenia na poziomie wyższym jest niezbędna ponieważ:

Globalizacja, gospodarka oparta na wiedzy, regionalizacja, technologie informacyjne i komunikacyjne, nowi usługodawcy, alternatywne źródła finansowania, uczenie się przez całe życie, wzrost liczby i różnorodności aktorów, otwartość rynków pracy

- Otwartość wzmacnia pozycję naszej edukacji
- Wielu uczących się może zyskać nowe kompetencje
- Możemy udoskonalać nasze programy
- Nowe podejście do kształcenia językowego

I NA CO NAM TO WSZYSTKO ?

- Internacjonalizacji kształcenia na poziomie wyższym jest niezbędna ponieważ:

Globalizacja, gospodarka oparta na wiedzy, regionalizacja, technologie informacyjne i komunikacyjne, nowi usługodawcy, alternatywne źródła finansowania, uczenie się przez całe życie, wzrost liczby i różnorodności aktorów, otwartość rynków pracy

- Otwartość wzmacnia pozycję naszej edukacji
- Wielu uczących się może zyskać nowe kompetencje
- Możemy udoskonalać nasze programy
- Promocja Polski !

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI ?

- www.frse.org.pl
 - <http://www.eurodesk.pl/>
 - <http://www.erasmus.org.pl/>
 - <http://www.buwiwm.edu.pl/>
 - <http://www.nauka.gov.pl/mobilnosc-akademicka-i-zawodowa/>
 - Staże, wolontariat - <http://www.projects-abroad.pl/>
 - <http://www.skrzydlatestudia.pl/>
 - <http://www.mojestypendium.pl/>
 - <http://visegradfund.org/>
 - <http://www.perspektywy.pl/portal/>
- Strony ambasad, uczelni krajowych i zagranicznych, instytucji w poszczególnych krajach np.
- W. Brytania <http://www.ucas.com/>
- Niemcy <http://www.daad.pl/pl/index.html>
- Australia <http://www.studyinaustralia.gov.au/>

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ !